

כֵּן יָקוּם!
(חתימת המלכות).

ספר שלשה-עשר.
עַל הַהוֹדָאָה
וּבִּזְכוּת אַרְבַּעָה שְׁעָרִים.

שַׁעַר רֵאשִׁוֹן.
עַל תְּנַאי הַהוֹדָאָה.

1572. הוֹדָאָה — כְּשֶׁאִדַּם מוֹדָה בְּזִכּוֹת שֵׁשׁ לַחֲבֵרוֹ אֲצִלוּ.
אוֹתוֹ אָדָם קְרוִי מוֹדָה.
חֲבֵרוֹ — מִי־שֶׁהוֹדִיר לְזִכּוֹתוֹ.
וְהוֹזֹכֶת עִצְמָה — נִשְׁוֹאֵה הוֹדָאָה.
הוֹדָאָה (אֶקְרָאָר).
מוֹדָה (מִקְרִי).
מִי־שֶׁהוֹדִיר לְזִכּוֹתוֹ
(מִקְרִי לֵה).
נִשְׁוֹאֵה הוֹדָאָה
(מִקְרִי בֵּה).
כְּשֵׁרוֹת הַמוֹדָה.
1573. צְרִיךְ שִׁיחָא הַמוֹדָה בְּרִידַעַת וּבּוֹגֵר.
לְפִיכֵךְ קִטְן וְקִטְנָה, שׁוֹטָה וְשׁוֹטָה. — אֵינן הוֹדָאָתֶם שְׁלָמָה. וְאֵינן הוֹדָאָת
אֶפּוֹטְרוֹפְסִיָּהֶם לְחֻבַּתְתֶּם שְׁלָמָה.
אֲבָל קִטְן־מִבְּחִין בְּרִירִשׁוֹת הָרִי הוּא בְּדִין בּוֹגֵר בְּאוֹתָם עֲנִינִים שֶׁהוּא רִשְׁאֵי לֵהֶם.
1574. מִי־שֶׁהוֹדִיר לְזִכּוֹתוֹ לֹא הִצְרִיכָהוּ שִׁיחָא מִבְּחִין. לְפִיכֵךְ מִי שֶׁהוֹדָה
בְּנִכְסָיִם לְזִכּוֹתוֹ שֶׁל קִטְן־שְׁאִינֵר־מִבְּחִין, הוֹדָאָתוֹ שְׁלָמָה, וְהָרִיחָה חַיִּיב בְּמִסְרָתָם.
הוֹדָאָה לְקִטְן
שְׁאִינֵר מִבְּחִין.
1575. רְצוֹנֵנוּ שֶׁל הַמוֹדָה הוּא תְּנַאי בְּהוֹדָאָה.
לְפִיכֵךְ אֵינן הוֹדָאָה מִתּוֹךְ כַּפִּיָּה וְאוֹנֵס שְׁלָמָה.
רְצוֹן הַמוֹדָה
תְּנַאי.
1576. תְּנַאי שֶׁלֹּא יֵחָא הַמוֹדָה מִן הַפְּסוּלִים.
1577. תְּנַאי שֶׁלֹּא יֵחָא בְּעֵלִיל בְּעֵצֶם הַדְּבַר מִשּׁוּם סְתִירָה לְהוֹדָאָה.
לְפִיכֵךְ, קִטְן שֶׁלֹּא נִרְאוּ בְּגוֹפּוֹ סִימְנֵי בְּגָרוֹת שֶׁהוֹדָה וְאָמַר: „בְּגֵרְתִּי” — לֹא
הוֹדָה כְּלוּם.
כְּשֵׁרוֹת
הַמוֹדָה—תְּנַאי.
סְתִירָה בְּעֵצֶם
הַדְּבַר לְהוֹדָאָה.
1578. מִי־שֶׁהוֹדִיר לְזִכּוֹתוֹ צְרִיךְ שֶׁלֹּא יֵחָא בְּלִתֵּי יְדוּעָה בְּאֵי יְדִיעָה גְּמוּרָה,
אֲבָל חֶסְרוֹן יְדִיעָה קְלָה אֵינן בֵּה כְּדִי מְבִיעָה לְשִׁלְמוֹת הַהוֹדָאָה.
כִּי־צָדַד מִי שֶׁהִרְאָה עַל נִכְסָיִם יְדוּעִים שֶׁבְּרִשׁוֹתוֹ וְהוֹדָה וְאָמַר: „נִכְסָיִם אֵלֶּה
אֲבָל אִם אָמַר: „נִכְסָיִם אֵלֶּה לְאֶחָד מֵאֵלֶּה הַשְּׁנַיִם”, אָו: „לְאֶחָד מִתּוֹשְׁבֵי שְׁכוֹנָה
לֹא יִסְפְּרוּ מְרֹב, אֵינן הוֹדָאָתוֹ שְׁלָמָה.
אֲבָל אִם אָמַר: „נִכְסָיִם אֵלֶּה לְאֶחָד מֵאֵלֶּה הַשְּׁנַיִם”, אָו לְאֶחָד מִתּוֹשְׁבֵי שְׁכוֹנָה
פְּלוֹנִית”, וְהָיוּ תוֹשְׁבֵי אוֹתָהּ הַשְּׁכוֹנָה עֵדָה מְצַעֵרָה — הוֹדָאָתוֹ שְׁלָמָה.
וְאִדָּם שֶׁאָמַר כְּדִלְעִיל: „נִכְסָיִם אֵלֶּה לְאֶחָד מֵאֵלֶּה הַשְּׁנַיִם”, הָרִי אִם לֹא נִחְלַקוּ
הַשְּׁנַיִם בְּדִבְרֵי, יְכוּלִים הֵם לִיטּוֹל אֶת הַנִּכְסָיִם מֵאֵת הַמוֹדָה, וְהָרִי הֵם קוֹנִיִם אֶת
הַנִּכְסָיִם הָאֵלֶּה בְּשׁוֹתְפוֹת. וְאִם נִחְלַקוּ בִּינֵיהֶם, רִשְׁאֵי כָּל אֶחָד מֵהֶם לְדְרוֹשׁ מֵאֵת
הַמוֹדָה שִׁשְׁבַּע שֶׁהַנִּכְסָיִם הָאֵלֶּה אֵינָם שְׁלוֹ. סֵרַב הַמוֹדָה לְהִשְׁבַּע לְשְׁנַיִם, הָרִי
- הוֹדָאָה לְאֶחָד
מִבֵּין שְׁנַיִם.

שוב הנכסים משותפים לשניהם. ואם סרב להשבע לאחד מהם בלבד, הרי הנכסים כולם נתונים לזה האיש אשר סרב להשבע לו. ואם נשבע לשנים, הרי המודה פטור מתביעתם, ונכסי ההודאה נשארים תחת ידו.

שער שני.

על דרכי השלמות בהודאה.

1579. כשם שהודאה בדבר ידוע שלמה, כך שלמה הודאה בדבר בלתי ידוע. אבל בקשר מעין מכר ושכירות ששלמותם נפסדת מתמת אי ידיעה, הרי אי ידיעת נשוא־ההודאה יש בה משום מניעה לשלמות ההודאה.
- אימת נחוצה ידיעת דבר ההודאה.
- כיצד? מי שאמר: „פלוני יש לו פקדון בידי“, או „גולתי, או גנבתי את נכסי פלוני“, הודאתו שלמה. וחייב הוא לברר ולפרש את הפקדון שאינו ידוע, או את הנכסים הגזולים או הגנובים.
- אבל אם אמר: „מכרתי דבר לפלוני“, או „שכרתי דבר מפלוני“, אין הודאתו שלמה, ואין מחייבים אותו לפרש מה מכר ומה שכר.
1580. אין הודאה תלויה בקבלתו של מי־שהודו־לזכותו. אבל נדחית בדיקתו, ואינה מועילה.
- ואם דחה מי־שהודו־לזכותו רק חלק מדבר ההודאה לא פקע כחה של ההודאה אלא לגבי אותו חלק בלבד. והרי ההודאה שלמה לגבי החלק שלא דחה בו את ההודאה.
1581. המודה ומי־שהודו־לזכותו שנחלקו בסבת נשוא־ההודאה, אין בזה משום מניעה לשלמות ההודאה.
- אימת נחוצה ידיעת דבר ההודאה.
- כיצד? מי שתבע אלף גרש מלנה, והודה הנתבע באלף גרש מחיר ממכר, אין במחלוקת זו משום מניעה לשלמות ההודאה.
1582. דרישת פשרה בנכסים הרי זה כהודאה באותם נכסים, אבל דרישת פשרה בתביעה בענין נכסים אין בה כדי הודאה באותם נכסים.
- אימת נחוצה ידיעת דבר ההודאה.
- כיצד? מי שאמר לתברו: „יש לי בידך אלף גרש, תנם לי“, ובקש השני בצוֹע ואמר: „נתפשר תחת סכום זה בשבע מאות גרש“ — הרי הודה בזה באלף גרש. אבל אם בקש פשרה לשם ישוב הסכסוך בלבד, ואמר: „נעשה פשרה בענין התביעה של אלף גרש אלה“, לא הודה בסכום של אלף הגרש.
1583. נכסים שברשותו של אחד, ורצה אחר לקנותם, לשכרם או לקחתם בשאלה, או אם אמר: „תנם לי במתנה או בפקדון“, או אם אמר לו האחד: „קח נכסים אלה לפקדון אצלך“, וקבל הלה, הרי הודה שנכסים אלה אינם שלו.
- הודאה מכללה.
1584. הודאה התלויה בתנאי, אינה הודאה. אבל אם תלויה בזמן שיש לראותו לפי המנהג כזמן ראוי לפרעון בארכה, הרי רואים זאת כהודאה בחוב על מנת להפרע בעתיד.
- הודאה תלויה בתנאי.

כיצד? מי שאמר לחברו: „אם אגיע למקום פלוני או אם אקבל עסק פלוני אהיה חייב לך כו"כ גרש" — אין הודאתו הודאה, ואינו חייב באותו הסכום. אבל אם אמר: „מראש חודש פלוני או ביום התקופה אהיה חייב לך כו"כ גרש", רואים בזה הודאה בחוב שיפצע בעתיד, ובהגיע אותו זמן, חייב הוא בפרעון אותו הסכום.

הודאה בחלק
שאינו מסוים.

1585. הודאה בחלק בלתי מסוים — שלמה.
לפיכך מי שהודה לחברו בחלק בלתי מסוים, כגון בחצי נחלה או שלישי שבחזקתו, וקיים הלה, ומת המודה לפני החלוקה והמכירה, אין באי הסיוע שבנשוא ההודאה כדי מניעה לשלמות ההודאה.¹

הודאת האלם
ברמיזה.

1586. הודאת האלם על ידי רמיוותיו הקבועות — מועילה. אבל הודאה שכזו של אדם היודע דבר — אינה הודאה.
כיצד? מי ששאל את חברו היודע דבר: „היש לפלוני אצלך כו"כ גרש", ונענע הלה בראשו — אין זה הודאה.

שער שלישי.
על דיני ההודאה
 ובו שלשה פרקים.

פרק ראשון.

עיקרים.⁽²⁾

1587. אדם נתפס על הודאתו, כאמור בסעיף 79, אבל אם הוכחש על דין ההודאה.

ידי פסק דינו של השופט. אין הודאתו הודאה.

כיצד? מי שקנה חפץ והחזיק בו, ונמצא עורר שתבע את החפץ מידו,

וטען הקונה בשעת המשפט ואמר: „חפץ זה מנכסי פלוני היה ומקרו לי“, הרי

אם הוכיח התובע את תביעתו, ויצא פסק-דין של השופט על כך, חוזר הקונה

ותובע את מחיר הממכר מאת המוכר. ואף על פי שכפר בשעת המשפט בזכותו

של העורר והודה שאותו חפץ מנכסי המוכר הוא, הרי הואיל והוכחש על ידי פסק

דינו של השופט, פקע כחה של הודאתו, ואין בה כדי למנוע אותו מלחזור בו ממנה.⁽³⁾

⁽¹⁾ עיין: אלקדסי נ. אלקדסי — L. A. 39/34 9 Rot. 854

⁽²⁾ עיין: סקורה נ. בנק אמריקה-אר"י — C. A. 89/26 1 Rot. 225
ועיין הערה לסעיף 67.

⁽³⁾ עיין: שמעון נ. חסון — C. A. 161/35 7 Rot. 338

רטרס נ. רטרס — C. A. 86/36 1 C.L.R. N. 22

ע'וסין נ. ע'וסין — C. A. 62/41 8 P.L.R. 226

בנקו די רומה נ. מורקוס — A. C. 233/38 5 P.L.R. 565

1588. אין לחזור מהודאה שעניינה זכותם של בני אדם.
 כיצד? מי שאמר: „פלוגי יש לו אצלי כו"כ גרש". וחזר ואמר: „חזרתי
 בי מהודאתי“, אין שומעים לו ומחייבים אותו בהודאתו.⁽¹⁾

אין לחזור
 מהודאה בזכות
 בני אדם.

1589. מי שטען שהיה כוזב בהודאתו, משיעים את מי שהודו לזכותו
 שאין ההודאה כוזבת.

טענת הודאה
 כוזבת.

כיצד? מי שהוציא שטר על עצמו ואמר: „לוייתי מפלוגי כו"כ גרש“, וחזר
 ואמר: „אף-על-פי שכתבתי שטר שלוייתי כו"כ גרש מפלוגי, לא קבלתי עדיין
 סכום זה“, משיעים את מי שהודו לזכותו, שלא היה הלה כוזב בהודאתו.⁽²⁾

1590. מי שהודה לחברו ואמר: „יש לך אצלי כו"כ גרש“, ואמר הלה:
 „חוב זה אינו לי אלא לפלוגי“, וקיים פלוגי, הרי נעשה הכסף קנינו של מי
 שהיה לזכותו באחרונה. אבל זכות הנטילה למי שהודו לזכותו בראשונה.
 כלומר, אם תבע מי שהודו לזכותו באחרונה את החוב מאת החייב, אין
 מחייבים אותו לשלם לו. ואילו אם נתן החייב מרצונו למי שהודו לזכותו באחרונה,
 הרי הוא נפטר מחובו, ואין מי שהודו לזכותו בראשונה יכול לתבוע ממנו שנית.

הודאה כחוב
 שלזכותו
 שאינו לו.

פרק שני.

על הפקעת הבעלות ושם מושאל.

1591. מודה שיחס בהודאתו את נשוא ההודאה לעצמו, הרי כאילו נתנו
 במתנה למי שהודו לזכותו, ואין המתנה נגמרת אלא במסירה וקבלה. ואם לא
 הפקעת בעלות.

אפני הודאה: יתום
 הנשוא לעצמו,
 הפקעת בעלות.

⁽¹⁾ עיין: בנקו די רומה נ. מורקוס, לעיל.

הכסא האפוסטולי סט. יעקב נ. סעיד — P.C.A. 23/38 6 P.L.R. 528
 בבית המשפט העליון: C.A. 72/36 8 Rot. 558

⁽²⁾ עיין: אבו חדרה נ. אבו חדרה — 1 P.L.R. 1 C.A. 306/20

האפטרירכיה הארמנית נ. ג'בריה — 4 P.L.R. 1 C.A. 393/21

סולימן נ. חסן — 60 Rot. 1 C.A. 117/27

סרחן נ. אלחסיני — 432 P.L.R. 1 C.A. 78/28

חמידה נ. חורי — 66 Rot. 1 C.A. 14/32

חביב נ. יסין — 66 Rot. 1 C.A. 20/32

רמדן נ. נבלטי — 67 Rot. 1 C.A. 110/32

עסילה נ. סעד — 69 Rot. 1 C.A. 79/33

פרנקנטאל נ. לאבל — 639 P.L.R. 1 C.A. 51/30

יוסף נ. סאיע' — 1215 Rot. 4 C.A. 137/26

מלקי נ. עיסא — 321 P.L.R. 2 C.A. 76/34

נבלטי נ. חמימי — 94 P.L.R. 2 C.A. 106/33

גורודיסקי נ. אלישר — 191 P.L.R. 2 C.A. 89/33

במיה נ. ליפשיץ — 252 P.L.R. 2 C.A. 183/33

ג'בר נ. מגדל, חברה לביטוח — 187 P.L.R. 5 C.A. 2/38

מאיר נ. שיך עלי — 395 P.L.R. 5 C.A. 130/38

סלחט נ. האפטרירכיה האורטודקסית — 477 P.L.R. 5 C.A. 201/38

פרק ב': על הפקעת הבעלות ושם מושאל.

יחסו לעצמו הרי הפקיע בזה את בעלות עצמו והודה כי היה נשוא ההודאה מלכתחילה קנינו של מי שהודור לזכותו.

כיצד? מי שאמר: „כל נכסי וחפצי שבידי לפלוני, ואין לי כל זכות בהם“, הרי כאילו נתן במתנה לפלוני את כל נכסיו וחפציו שברשותו באותה שעה, ויש צורך במסירה וקבלה.

ואם אמר: „כל הנכסים והחפצים המיוחסים לי, חוץ מהבגדים שאני לבוש בהם, אין לי כל זכות בהם“, הרי הפקיע בהודאתו את קנין בעלותו בכל הנכסים והחפצים הנחשבים עליו, כלומר, הנכסים שאומרים עליהם שהם שלו, חוץ מהבגדים שהוא לבוש בהם באותה שעה. אבל אם קנה איזה חפצים אחרי ההודאה, אין אותה הודאה חלה עליהם.

הוא הדין אם אמר: „נכסי וחפצי שבחנותי זאת הרי הם לפלוני בני הבכור, ואין לי כל זכות בהם“, הרי כאילו נתן את כל נכסיו וחפציו המצויים בחנותו באותה שעה לבנו הבכור, ויש צורך במסירה.

ואילו אם אמר: „כל הנכסים והחפצים שבחנותי שייכים לפלוני בני הבכור ואין לי בהם כלום“, הרי הפקיע בזה את קנין בעלותו והודה לבנו הבכור באותם הנכסים והחפצים. אבל חפצים שהכניס אחר כך לתוך החנות, אין ההודאה חלה עליהם.

וכן אם אמר: „חנותי שבמקום פלוני לאשתי היא“, הרי זה בבחינת מתנה, ויש צורך בקבלה.

ואם אמר: „חנות פלונית שמיחסים אותה לי, לאשתי היא“, הרי הודה, כי לפני ההודאה לא היתה החנות שלו, כי אם של אשתו.

1592. מי שאמר על חנות שיש לו עליה שטר: „חנות זו לפלוני ואין לי בה כל זכות; ושמי הרשום בשטר שם מושאל הוא“, או אם אמר על חנות שקנה מאחר: „חנות זו בשביל פלוני קניתי, והדמים ששלמתי מכספו הוא, ושמי הרשום בשטר שם מושאל הוא“, הרי זה הודה שמלכתחילה היתה חנות זו רכושו של פלוני.

1593. מי שאמר: „כו"כ גרש חוב שחייב פלוני לפי שטר, אם כי רשומים הם על שמי לזכותי, לפלוני הם, ושמי שבשטר שם מושאל הוא“, הרי רואים בזה הודאה, כי הסכום הזה בעצם ומלכתחילה לפלוני הוא.

1594. מי שהודה כשהוא בחזקת בריא והפקיע את בעלותו או שהודה כי שמו מושאל הוא, יפה כחה של הודאתו, והרי היא מחייבתו בחייו ואת יורשיו לאחר מותו. אבל אם הודה כדלעיל כשהוא שכיב־מרע הרי דין הודאתו יבואר בפרק הבא.

הודאה בשם מושאל שבשטר המכר.

הודאה בשם מושאל שבשטר חוב שלזכותו.

הודאה בריא מתייבת את יורשיו.

פרק שלישי.

על הודאת שכיב־מרע.⁽¹⁾

1595. מחלת־שכיב־מרע היא מחלה שיש עמה על הרוב חשש מיתה, והחולה, האיש, אין אוניס הוא לטפל בעסקיו שמחוץ לביתו, והאשה, בעסקיה שבתוך ביתה, ומת החולה לפני תום שנה למצבו זה, בין שהיה נופל על המטה ובין אם היה מהלך על רגליו. והחולה שהוסיף במחלתו ועברה עליו שנה תוך אותו מצב, הרי הוא בדין בריא, כל עוד שלא גברה עליו מחלתו ולא נשתנה מצבו, וקנינו כדין קנין בריא. אבל אם גברה עליו מחלתו ונשתנה מצבו ומת לפני כלות השנה, הרי מצבו משעת השנוי ועד יום מותו הוא בחזקת מחלת־שכיב־מרע.

מחלת
שכיב־מרע
(פרצ' מות).

1596. מי שלא היה לו יורש כלל, או שלא היה לו יורש אלא אשתו בלבד, וכן אשה שלא היה לה יורש אלא בעלה בלבד, הרי הודאתם כשהם בחזקת שכיב־מרע יפה כחה כצוואה.

איש ואשה שאין
להם יורשים
והודה האחד
לזכות האחר.

לפיכך, שכיב־מרע שלא היה לו יורש, שהפקיע את בעלותו בכל נכסיו והודה בהם לזכותו של אחר, ההודאה שלמה, ואין נאמן אוצר המלכות יכול לרדת לאחר מותו לעזבונו.

הוא הדין באדם שאין לו יורש אלא אשתו בלבד, שהפקיע את קנין בעלותו בנכסיו והודה בהם לזכות אשתו, והוא שכיב־מרע, ואשה שאין לה יורש אלא בעלה שעשתה כן לזכות בעלה — ההודאה שלמה, ואין נאמן אוצר המלכות רשאי לרדת לאחר מותם לעזבונם.

1597. מי שחלה והודה לאחד מיורשיו בנכסים ואחר קם מחליו — חולה שקם מחליו. הודאתו שלמה.

1598. שכיב־מרע שהודה לאחד מיורשיו בדבר של ממש או בחוב, ומת — הודאה ליורש. ההודאה תלויה בהסכמת שאר היורשים. הסכימו — הודאתו הודאה, לא הסכימו — אין הודאתו שלמה.

ברם, אם קימו שאר היורשים את ההודאה בחיי המודה אינם יכולים לחזור מדבריהם לאחר מותו, וההודאה שלמה.

וכן הודאה ליורש במשמרת הרי היא שלמה מכל מקום. נמצא שאם הודה שכיב־מרע שקבל חזרה את נכסיו שהיו מופקדים ביד יורשו, או שאבד את פקדונו של אחד מיורשיו שהיה בידו — ההודאה שלמה.

כיצד? הודה ואמר: „קבלתי את הנכסים שהפקדתי ביד בני” — ההודאה שלמה ומועילה.

וכן אם אמר: „בני פלוני נפרע בכח־הרשאה את החוב שהיה לי אצל פלוני ומסרו לידי” — הודאתו שלמה.

⁽¹⁾ עיין: מנטורה ובניו ג. דוד — P.C.A. 97/25 1 P.L.R. 100

הוא הדין אם אמר: „נכסי בני פלוני שהופקדו בידי או טבעת משובצת ספיר השווה חמשת אלפים גרש שהפקיד בני בידי, מכרתיה והוצאתי מחירה לצרכי” — הודאתו קיימת, ומחייבים את עזבונו במחיר אותה טבעת.

1599. יורש בנידון דידן הוא מי שהיה יורש בשעת מיתת החולה. יורש, הגדר

אבל אם בשעת מיתתו של החולה נמצא יורש מחמת סבה שנולדה לאחר ההודאה, אין בזה כדי מניעה לשלמות ההודאה.

כגון שהודה כשהוא שכיב־מרע לאשה זרה בנכסים, ונישאה לו אחר כך, ומת — ההודאה קיימת.

אבל אם זכות הירושה לא נולדה מסבה חדשה כדלעיל, אלא מסבה ישנה, שוב אין הודאתו קיימת.

כיצד? מי שהיה לו בן, והודה לאחד מאָתָיו מאביו ומאמו, ומת לאחר מיתת בנו, הואיל ומי־שהודוֹ לזכותו נעשה יורשו משום שהוא אחיו — אין ההודאה קיימת.

1600. שכיב־מרע שייחס את הודאתו לשעת היותו בריא, דינה כדין הודאת שכיב־מרע. שכיב־מרע שיחס הודאתו לשעת בריאותו.

לפיכך מי שהודה, והוא שכיב־מרע, שבהיותו בריא נפרע כו"כ גרש חוב שהיה לו אצל יורשו, אין הודאתו קימת כל עוד לא קיימו זאת שאר היורשים.

וכן, שכיב־מרע שהודה שבשעת היותו בריא נתן במתנה ומסר לפלוני מיורשיו נכסים ידועים, אין ההודאה קיימת כל זמן שלא הובאה ראייה על המתנה, או שלא הסכימו לכך שאר היורשים.

1601. הודאת שכיב־מרע לזר, כלומר, למי שאינו יורשו, בין שהיתה הודאה לזר.

ההודאה בדבר־של־ממש או בחוב, הרי היא שלמה, אף אם היתה כוללת את כל נכסיו. אבל אם הוברר שהיה כוזב בהודאתו, מאחר וידוע להרבה אנשים שבשעת ההודאה היו נכסים אלה שלו, מחמת שזה עכשיו רכשם בדרך לקיחה, במתנה, או בירושה מאחרים, הרי אם לא באה ההודאה בשעה שהיה דן בעסקי צוואה, הרי זו מתנה וצריכה מסירה, ואם באה בשעה שהיה דן בעסקי צוואה, הרי היא בדין צוואה. ובין שהיא מתנה, ובין שהיא צוואה, אין ההודאה מועילה אלא עד כדי שליש הונו בלבד.

1602. חובותיו של אדם כשהוא בריא קודמים לחובותיו כשהוא שכיב־

מרע. כלומר, החובות שנתחייב בהם המת בהיותו בריא קודמים לחובותיו שנתחייב בהם לפי הודאתו כשהוא שכיב־מרע. איזה חובות קודמים?

נמצא, שגובים בתחלה מעזבון החולה את חובותיו כשהוא בריא, ואם נשאר עודף פורעים בזה את חובותיו שנתחייב כשהוא שכיב־מרע. אבל חובות שנתחייב בהם החולה כשהוא שכיב־מרע מחמת סבות ידועות שאינן הודאה, כגון מחמת לקיחה, הלואה, וגרם נזיקין, הרי הם בדין חובות שנתחייב בהם כשהוא בריא, ואף אם היה נשוא־ההודאה דבר־של־ממש, דינו כדלעיל. כלומר,

מי שהודה לזר כשהוא שכיב־מרע באיזה נכסים, אין הלה קונה את נשוא־ההודאה כל זמן שלא נפרעו החובות שנתחייב בהם כשהוא בריא, או החובות שהם בדין חובות שנתחייב בהם כשהוא בריא מחמת הסבות הידועות האמורות.

1603. שכיב־מרע שהודה שנפרע מזר את חובו, הרי אם נתחייב בו החייב בשעת מחלתו, ההודאה שלמה. ואולם אין הודאה זו קיימת לגבי בעלי חובותיו שנתחייב להם כשהוא בריא. אבל חוב שנתחייב בו החייב בהיות המודה בריא — ההודאה שלמה לעולם. אחד אם היו חובות שבחזקת בריא ואחד אם לא היו. כיצד? חולה שמכר נכסים בשעת מחלתו, והודה שקבל מחירם, הרי אף על־פי שהודאתו שלמה, רשאים אלה שנעשו בעלי חובותיו בשעת היותו בריא שלא להשגיח בהודאה זו. ואם הודה כשהוא שכיב־מרע שמכר נכסים בשעה שהיה בריא וקבל את מחירם, ההודאה שלמה מכל מקום. ואין בעלי החוב משעה שהיה בריא יכולים לומר: „אי־אפשי לנו בקיום הודאה זו“.

1604. אין שכיב־מרע יכול לפרוע חובו לאחד מבעלי החוב כשיש בזה כדי פגיעה בזכותם של שאר בעלי החוב. אבל רשאי הוא לפרוע את המעות שלוה ואת מחיר הנכסים שקנה בשעת מחלתו.

1605. ערבות לנכסים, בנידון דידן, הוא בדין חוב מעיקרא. לפיכך, מי שבשעת מחלתו ערב חוב או תביעה ליורשו — אין ההודאה קיימת, ואם ערב לזר, ערבותו מועילה כדי שליש הונג. אבל שכיב־מרע, שהודה בשעת מחלתו שערב לזר בשעה שהיה עוד בריא, ההודאה מועילה לגבי כל הונג, מלבד אם היו לו חובות בשעת היותו בריא, הרי אלו קודמים.